

نیازسنجی ساخت شناور درمانی با رویکرد امدادی و بشردوستانه

محمد بینازاده^۱، سعید جامعی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، معماری کشتی گرایش سازه، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران. Milad.binazaeh@gmail.com

۲- استادیار گروه دریا دانشکده مهندسی دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران. jaameisa@pgu.ac.ir

چکیده:

کشتی بیمارستانی به‌عنوان یک واحد درمانی سیار دریایی، نقش مؤثری در ارائه خدمات پزشکی در مناطق ساحلی و دورافتاده ایفا می‌نماید. بهره‌گیری از این ظرفیت در جمهوری اسلامی ایران، به‌ویژه در سواحل جنوبی کشور، می‌تواند موجب ارتقاء سطح سلامت عمومی و افزایش تاب‌آوری در برابر بحران‌های طبیعی و انسانی گردد. این اقدام، زمینه‌ساز توسعه پایدار، رونق اقتصادی و تقویت حضور جمعیتی در مناطق راهبردی کشور خواهد بود. این نوع زیرساخت درمانی، در مواقع اضطراری نظیر زلزله، سیل یا حوادث غیرمترقبه، امکان امدادرسانی سریع و مؤثر را فراهم می‌سازد. همچنین حضور کشتی‌های بیمارستانی در مأموریت‌های بشردوستانه منطقه‌ای، زمینه‌ساز تقویت دیپلماسی سلامت و ارتقاء وجهه بین‌المللی کشور خواهد بود. توسعه چنین ظرفیت‌هایی، گامی راهبردی در جهت تحقق عدالت درمانی و پشتیبانی از مناطق محروم محسوب می‌شود. ساخت شناورهای درمانی از آغاز نبردهای دریایی در ارتش‌های مختلف در دستور کار قرار گرفته است در زمان صلح نیز از این شناورها به منظور اهداف بشردوستانه و افزایش نفوذ فرهنگی استفاده می‌شود. در این پژوهش ساخت شناورهای درمانی در راستای اهداف داخلی و بین‌المللی به عنوان یک نیاز شناسایی شده است؛ با بررسی نحوه استفاده و به‌کارگیری این نوع از کشتی‌ها در سایر کشورها به ارائه توجیهات ساخت شناور درمانی و نحوه استفاده از آن در مواقع بحرانی و غیر بحرانی در حوزه داخلی و بین‌المللی پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی:

بیمارستان دریایی، پدافند غیرعامل، کشتی بیمارستانی، جزایر

Needs Assessment for the Construction of a Medical Vessel with a Humanitarian and Relief-Oriented Approach

Mohammad Binazadeh¹, Saeid Jaamei²

Master's student, ship architecture, structural orientation, Persian Gulf University, Bushehr, Iran
Assistant Professor of Marine Department, Faculty of Engineering, Persian Gulf University, Bushehr, Iran

Abstract

Marine medicine and maritime relief—concepts that have gained significant traction in global medical literature in recent years—constitute a specialized branch of medical science dedicated exclusively to operations in maritime environments. Despite its growing relevance, marine medicine and the treatment of maritime casualties are not new disciplines; historically, coastal communities have long practiced forms of sea-based medical care tailored to their unique needs. Although Iran has a rich legacy in maritime activity and navigation, and possesses extensive coastlines in both the north and south, along with exposure to natural and military threats from the Persian Gulf and the Sea of Oman, marine medicine and its associated industries remain underdeveloped and relatively nascent. The construction of medical vessels has been a strategic priority for naval forces since the earliest maritime conflicts. In peacetime, these vessels are also deployed for humanitarian missions and to enhance cultural influence. Iran, with over 2,000 kilometers of southern coastline and numerous islands and offshore oil platforms in the Persian Gulf and the Sea of Oman, faces a clear need for such capabilities. This study identifies the construction of medical vessels as a national and international necessity. By examining how similar ships are utilized in other countries, we present justifications for building medical vessels and explore their potential applications in both crisis and non-crisis situations within domestic and global contexts.

Keywords

Naval Hospital .Passive Defense .Ship

مفاهیم پزشکی دریایی و امداد رسانی دریایی که چند سال اخیر در ادبیات علوم پزشکی جهان کاربردهای فراوانی یافته است در واقع شاخه‌ای از علوم پزشکی است که منحصر در حوزه دریا به فعالیت می‌پردازد، با این همه پزشکی دریایی و امداد رسانی به حوادث مصدومان دریایی علمی نوپا نیست و از گذشته‌های دور مردمان به خصوص آنانی که در سرزمین‌های ساحلی می‌زیستند به طور اختصاصی به آن می‌پرداختند. علی‌رغم سابقه طولانی ایران در عرصه دریا و دریانوردی و برخورداری از مرز آبی قابل ملاحظه در جنوب و شمال و همچنین تهدیدات طبیعی و نظامی موجود از ناحیه خلیج فارس و دریای عمان، علم پزشکی دریایی و صنایع مربوط به آن گسترش چندانی نیافته و حتی بسیار نوپا هستند [۱].

حضور در دریا و استفاده از امتیازات اقتصادی، نظامی، سیاسی و اجتماعی آن باعث قدرت افزایی کشور می‌شود، کشورهای قدرتمند دنیا با ساخت شناورهای پیشرفته و متعدد حوزه نفوذ خود در جهان را گسترش می‌دهند. قابلیت‌ها و کاربردهای قدرت دریایی به چهار دسته عملیات نظامی، عملیات انتظامی و یا پلیسی، عملیات اقتصادی و عملیات امدادی و صلح جویانه تقسیم می‌شود [۲]. موقعیت ژئوپولتیکی و استراتژیک جزایر و شهرهای ساحلی، ایران را دارای جایگاه ممتازی در خلیج فارس و دریای عمان کرده است [۳]. مقام معظم رهبری بارها بر این موضوع تاکید کرده‌اند که توسعه دریامحور و رسیدگی به جزایر باید در دستور کار قرار گیرد. مسئولان کشور نیز همواره سعی داشته‌اند مردم را تشویق به زندگی در این مناطق کنند، این امر در سال‌های اخیر به دلیل مسائل نظامی، سیاسی و اقلیمی پیش آمده به یکی از اولیوت‌های اصلی سیاست مداران تبدیل شده است.

ساخت و بهره‌مندی از بیمارستان‌های دریایی در چند سال اخیر، مخصوصاً بعد از آغاز همه‌گیری کرونا در جهان اهمیت فراوانی پیدا کرده است. کشورهای قدرتمند دنیا به منظور حفاظت و حمایت بهداشتی و درمانی از مردم و سرزمین خود و همچنین در راستای اهداف بشردوستانه از این شناورها استفاده می‌کنند. با توجه به موقعیت جغرافیایی و سیاسی ایران و تهدیدات طبیعی و انسان‌ساز و همچنین عدم توسعه یافتگی مناسب جنوب کشور در بخش بهداشت و درمان حضور یک کشتی بیمارستانی در

آب‌های جنوب کشور می‌تواند علاوه بر پوشش درمانی و بهداشتی جنوب کشور در بحث جذب گردشگران سلامت نیز به اقتصاد کشور کمک کند.

۲- کشتی بیمارستانی، خصوصیات و تاریخچه

کشتی بیمارستانی در واقع یک شناور با تجهیزات بهداشتی و درمانی است، مأموریت اصلی آن اعزام به مناطق و موقعیت‌هایی است که دسترسی مناسبی به خدمات پزشکی وجود ندارد و یا به صورت اورژانسی نیاز به خدمات درمانی و حمایت فوری از افراد افزایش پیدا می‌کند. این کشتی خدماتی مانند معاینه تخصصی، دندان پزشکی، آزمایشگاه، رادیولوژی، امکانات جراحی و اتاق عمل، امکانات بستری و مراقبت و ... را ارائه می‌دهد.

شکل ۱- کشتی بیمارستانی گلوبال مرسی

برای صرفه جویی در هزینه‌های ساخت و تولید معمولاً کشتی‌های تجاری یا نظامی را تغییر کاربری داده و از آن‌ها به عنوان کشتی بیمارستانی استفاده می‌کنند [۴]. ابعاد و اندازه آن‌ها با توجه به نیاز و مأموریت‌های تعریف شده متغیر هستند. نمای بیرونی این کشتی‌ها با رنگ سفید پوشیده شده و علاوه بر پرچم رده‌بندی خود، علامت و پرچم هلال احمر نیز باید با آن‌ها باشد. نیاز به کشتی‌های بیمارستانی به قرن‌ها قبل بازمی‌گردد اولین گزارش‌ها مربوط به ساخت بیمارستان دریایی یا تجهیز بخشی از فضای کشتی به امکانات درمانی به حدود ۴۰۰ سال قبل از میلاد مسیح باز می‌گردد. یک کشتی متعلق به ناوگان نظامی آتن که وظیفه آن ارائه خدمات بیمارستانی به جنگجویان بود. این کشتی‌ها بعدها به پناهگاه‌های شناور معروف شدند، آن‌ها از انجام مأموریت‌های جنگی معاف بودند و فقط در عملیات‌های امداد و نجات رزمندگان شرکت داشتند، فعالیت‌های آنان توسط ارتش کشورهای مختلف به رسمیت و محترم شمرده می‌شدند و برای استفاده از آن‌ها در میدان جنگ قوانینی تدوین شد [۵]. با آغاز همه‌گیری جهانی کرونا

در سال ۲۰۱۹ نیاز به کشتی‌های بیمارستانی به طور بی‌سابقه‌ای افزایش یافت. در اوج همه‌گیری این بیماری و تکمیل شدن ظرفیت بیمارستان‌ها سیستم درمان برخی از کشورها مانند آمریکا، ایتالیا و فرانسه علاوه بر استفاده از کشتی‌های بیمارستانی موجود برخی از کشتی‌های مسافری و تجاری خود را به طور موقت تغییر کاربری داده و از آن‌ها به عنوان بیمارستان دریایی استفاده کردند. پس از آغاز جنگ روسیه و اوکراین و حمله رژیم صهیونیستی به نوار غزه به منظور حمایت از مجروحین جنگی استفاده از کشتی‌های بیمارستانی مجدداً افزایش یافت.

در حال حاضر کشورهای آمریکا، روسیه، چین، انگلیس، فرانسه، ایتالیا و... از کشتی‌های بیمارستانی استفاده می‌کنند. جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران که پیش از انقلاب اسلامی جمعیت خورشید سرخ ایران نام داشت صاحب یک کشتی بزرگ بیمارستانی به نام فارور بود تا به ساکنان جزایر و بنادر در خلیج فارس خدمات رایگان بهداشتی و درمانی ارائه دهد، پیش از انقلاب اسلامی به دلیل عدم توسعه عمرانی بنادر و جزایر جنوب کشور مردم دچار مشکلاتی فراوانی در حوزه‌های مختلف بودند استان‌های جنوبی کشور فاقد امکانات درمانی کافی بودند پزشکان مستقر در این مناطق اغلب هندی بودند، درمانگاه‌ها و خانه‌های بهداشت فقط در مراکز استان‌ها قرار داشتند و فاقد امکانات مناسب درمانی بودند. ساکنین شهرهای کوچک باید از مسیرهای سخت و پس از طی مسافت طولانی خود را به این درمانگاه‌ها می‌رسانند. اغلب شهرهای نوار جنوبی کشور جمعیت کمی داشتند برای همین ساخت درمانگاه با در نظر گرفتن کمبود امکانات و کادر پزشکی نه ممکن بود نه بازدهی لازم را داشت لذا مسئولان وقت رژیم پهلوی برای حل این مشکل یک کشتی بیمارستانی پنج طبقه به قیمت ۱۲ میلیون مارک به وزن پنج هزار تن با ظرفیت ۵۰ تخت و امکاناتی همچون اتاق عمل، چشم‌پزشکی، داخلی، گوش و حلق و بینی، زایمان و... از آلمان خریداری کردند. فارور از آبادان حرکت کرده و پس از سه ماه و عبور از تمامی بنادر و جزایر و مداوای بیماران به چابهار می‌رسیده است طول هر دوره ماموریت این کشتی شش ماه بوده است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۹ به دستور رهبر انقلاب جمعیت هلال احمر مجدداً شروع به فعالیت

می‌کند اما به دلیل آغاز جنگ تحمیلی کشتی فارور نمی‌تواند ماموریت سابق خود را ادامه دهد. فعالیت کشتی فارور بعد از ۱۳ سال و مداوای ۳۶۰ هزار نفر به اتمام رسید؛ از این کشتی بیمارستانی تصاویر زیادی ثبت نشده است و هم‌اکنون اطلاعاتی از سرنوشت کشتی در دسترس نیست.

شکل ۲- کشتی بیمارستانی فارور

۳- چرا ایران به کشتی بیمارستانی نیاز دارد؟

در ادامه دلایل و توجیهات ساخت یک فروند کشتی بیمارستانی با دو رویکرد داخلی و بین‌المللی بیان می‌شود.

۳-۱- رویکرد داخلی

کشور ایران در جنوب با خلیج فارس و دریای عمان و در شمال با دریای خزر ارتباط دارد. نوار ساحلی کشورمان بین هفت استان گیلان، مازندران، خوزستان، بوشهر، هرمزگان و سیستان و بلوچستان تقسیم شده است؛ ایران دارای بیش از ۳۰ جزیره در خلیج فارس و دریای عمان است که بسیاری از آن‌ها دارای اهمیت ژئوپلیتیکی و استراتژیک می‌باشد برخی از جزایر مانند قشم و کیش از نظر گردشگری و اقتصادی نیز برای کشور بسیار مهم هستند ضمن اینکه بسیاری از جزایر علاوه بر نقش نظامی و سیاسی خود، مسکونی نیز هستند و هموطنانمان در آن جزایر زندگی می‌کنند.

سکوهای نفتی ایران به عنوان قلب اقتصادی کشور در خلیج فارس و دریای عمان مستقر هستند تعداد این سکوها به بیش از ۱۵ عدد میرسد که توسط متخصصین و جوانان ایرانی اداره و کنترل می‌شوند نقش سواحل، جزایر و سکوهای نفتی از منظرهای سیاسی، نظامی و اقتصادی بر هیچ کس پوشیده نیست و مسئولان کشور با تأکید بر حضور و زندگی مردم در این مناطق همواره رشد و توسعه این مناطق را در دستور کار خود قرار داده‌اند. ایجاد زیرساخت‌های بهداشتی و درمانی می‌تواند تأثیر فراوانی در رشد جمعیت و به تبع آن پیشرفت این مناطق داشته باشد.

۳-۱-۱- توسعه و اسکان مردم در جنوب کشور

حضور و اسکان مردم در جنوب کشور مخصوصاً جزایر در ابعاد مختلف همچون حاکمیت ملی، امنیت و دفاع، توسعه اقتصادی و گردشگری و حفاظت از منابع طبیعی برای ایران مهم است. ظرفیت‌ها و موهبت‌های بالقوه و استراتژیک جزایر باعث شده است برخی از کشورهای همسایه با استفاده از فشار سیاسی و ارائه مستندات جعلی ادعای واهی مالکیت بر این جزایر را داشته باشند، بیانیه‌های سیاسی از سوی دولت‌مردان اگر با اقدامات عملی همراه نباشد فاقد حمایت اجتماعی است و بازدارندگی قاطعی در مقابل حکام منطقه ایجاد نمی‌کند. تاکیدات رهبر معظم انقلاب، انجام مانورهای نظامی توسط نیروهای مسلح و تصمیم دولت در خصوص مسکونی کردن جزایر، نشان از جدیت ایران در انجام اقدامات عملی و قاطع دارد. مطمئناً مسکونی کردن جزایر نیازمند تدوین طرح توسعه برای این مناطق است. ایجاد و بروزرسانی زیرساخت‌های پایدار مانند آب، برق، گاز، مخابرات و حمل و نقل نقش مهمی در توسعه جزایر و در نتیجه افزایش جمعیت ساکنان ایفا می‌کند. مهیا کردن شرایط مناسب برای زندگی مانند توسعه خدمات بهداشتی و درمانی، تامین امنیت جانی و روانی با تاکید بر اصول پدافند غیر عامل، ساخت فضاهای تفریحی و ورزشی و توجه به مسائل آموزشی علاوه بر اینکه انگیزه دو چندان در ساکنان ایجاد می‌کند می‌تواند عاملی برای افزایش و تعدد جمعیت شود. متأسفانه به دلیل عقب ماندگی جنوب کشور، نه تنها مردم تمایلی به مهاجرت و زندگی در این مناطق را ندارند، ساکنان بومی نیز به علت وجود مشکلات متعدد، بهره‌مندی از امکانات و رفع نیازهای ضروری چاره‌ای جز مهاجرت به مناطق دیگر را ندارند. در این پژوهش تاثیر کمبود خدمات بهداشتی و درمانی در عدم توسعه جزایر و شهرهای ساحلی بررسی شده است. عمده‌ترین سد مانع ارائه خدمت پزشکی به جزایر و سواحل دور دست خلیج فارس، اعزام میان‌مدت و حتی کوتاه مدت پزشکان متخصص است. پزشکانی که در شهرهای بزرگ و مراکز استان تمرکز یافته و مردم نیازمند به خدمات ایشان، مجبورند کیلومترها راه پیموده و به محضر این اطبا دست پیدا کنند. امری که برای بیش از ۸۰٪ این بیماران غیرممکن بوده و چه بسا جان و سلامتی ایشان را به مخاطره جدی بیندازد. در قانون اساسی و

سایر اسناد مهم مانند سیاست‌های کلی توسعه دریا محور، سند چشم انداز، بیانیه گام دوم انقلاب و ... همگی به توزیع عادلانه امکانات در کشور اشاره شده است؛ همچنین بر عهده نیروهای مسلح است که در صورت توان به کمک دستگاه‌های دولتی آمده و به آن‌ها در راه رسیدن به اهداف بیان شده یاری رسانند. برای رسیدن به وضعیت مطلوب مدنظر در قانون اساسی و ایجاد زیر ساخت‌های لازم در حوزه بهداشت و درمان به منظور توسعه شهرهای ساحلی و مسکونی شدن جزایر لازم است در تمام مناطق اشاره شده یک بیمارستان عمومی احداث و نیروی انسانی و تجهیزات آن فراهم گردد. در این صورت با توجه به جمعیت فعلی جزایر جدا از بلا استفاده بودن بخش زیادی از تجهیزات تامین نیروی انسانی بیمارستان‌ها کار دشواری است. کشورهایی مانند کره جنوبی و اندونزی که به لحاظ جغرافیایی شرایطی مشابه ایران دارند از شناورهایی با کاربری درمانی استفاده می‌کنند.

وجود یک کشتی بیمارستانی که در بازه‌های مشخصی از زمان، به جزایر دور و نزدیک و حتی سکوه‌های نفتی خلیج فارس سر زده و با تیم کلینیکی و پاراکلینیکی خود، به مشکلات سلامتی مردم محروم و کارگران صنعت نفت کشور بپردازد، یک گام نام‌آور برای جمهوری اسلامی ایران خواهد بود؛ امری که سالهاست توسط همسایگان جنوبی ایران پیگیری می‌شود.

۳-۱-۲- پدافند غیرعامل و لزوم آمادگی برای مقابله با شرایط بحرانی

سرزمین ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی و سیاسی خود همواره در معرض انواع خطرات طبیعی و تهدیدات انسان‌ساز قرار داشته است و تلفات انسانی و خسارات مالی سنگینی از این ناحیه متحمل شده است. متأسفانه علی‌رغم پشت‌سر گذاشتن هشت سال دفاع مقدس و داشتن تجارب سخت و ارزشمند در برابر بلایای طبیعی اهمیت و توجه به اصول پدافند غیرعامل هنوز به طور جدی مورد توجه قرار نگرفته است. منظور از پدافند غیرعامل حفظ جان و مال انسان در برابر حوادث و تهدیدات و استمرار فعالیت‌های اساسی و ضروری و تضمین نیازهای حیاتی مردم از قبیل آب و نان، پناهگاه، انرژی، ارتباطات، بهداشت و امنیت و سهولت اداره کشور در شرایط بروز تهدید و بحران‌های ناشی از بلایای طبیعی و تجاوزات خارجی از طریق طراحی و

اجرای طرح‌های دفاع غیرعامل و کاهش آسیب‌پذیری نیروی انسانی و ... است [۶]. با بررسی حوادث طبیعی و نظامی رخ داده در منطقه خلیج فارس و دریای عمان متوجه می‌شویم که این مناطق همواره در معرض بروز بلایای طبیعی و نظامی قرار دارند. در صورت بروز بلایای طبیعی مانند وقوع یک زمین لرزه در مقیاس زلزله بم و کرمانشاه با توجه به شرایط جغرافیایی و عدم دسترسی زمینی به جزایر، پرسش ضروری این است که:

الف: دستگاه‌های مسئول چگونه می‌خواهند به مردم امداد رسانی کنند؟

ب: آیا ناوگان هوایی با توجه به عمر بالا و فرسودگی قطعات، توانایی تحمل فشار عملیاتی مانند زلزله کرمانشاه را دارد؟

ج: در صورت از بین رفتن باند فرودگاه، همانند زلزله بم و زلزله ترکیه، راه حل جایگزین برای رسیدن به جزایر چیست؟

د: آیا امکانات دریایی قابلیت جابجایی تجهیزات بیمارستانی را دارند؟

و ده‌ها پرسش دیگر که پاسخ منطقی و کارآمدی که بتوان به آن تکیه کرد وجود ندارد. ساخت بیمارستان دریایی یک راهکار مطمئن برای رسیدگی به جزایر و شهرهای ساحلی در مواقع بحرانی است. این کشتی می‌تواند بلافاصله وضعیت خود را به حالت عملیاتی و اضطراری تغییر داده و به منطقه مورد نظر اعزام گردد. با در نظر گرفتن امکان دسترسی بالگرد به کشتی تجهیزات و نیروی انسانی در کمترین زمان ممکن به کشتی رسیده و مشغول به فعالیت می‌شوند.

۳-۲- رویکرد بین‌المللی

نیروی دریایی در بسیاری از نقاط دنیا و در کشور ما یک نیروی راهبردی است و باید به چشم یک نیروی راهبردی به نیروی دریایی نگریسته شود. کسب توان لازم برای ایفای نقش تاثیرگذار در مسائل و تحولات منطقه‌ای و جهانی نیازمند کسب اقتدار و توانایی خاصی است که در حوزه‌های مختلف علمی، فرهنگی، نظامی، اقتصادی، اجتماعی و ... باید حاصل شود [۷]. قدرت اجتماعی و قدرت علمی تولید قدرت سیاسی می‌کند. باتوجه به محدودیت دامنه مانور نیروهای زمینی و هوایی در خارج از مرزهای کشور نیروی دریایی مهم‌ترین نهادی است که می‌تواند نقش تاثیرگذاری در منطقه و فرا منطقه داشته باشد. دریا به عنوان عرصه‌ای تعیین کننده برای کشورهایی که به آب آزاد دسترسی دارند چنان اهمیت دارد که هیچ ابزار و اهرمی قادر به

جایگزینی آن نیست [۸]. بروز بیماری‌های واگیردار مانند کرونا و وقوع بلایای طبیعی مانند زلزله ترکیه، تایلند و ... نیاز به کمک‌های بشر دوستانه را در چند سال اخیر افزایش داده است. کشتی‌های بیمارستانی با قابلیت‌های کاربردی و ارزشمند خود می‌توانند نقش موثری در این شرایط بازی کنند. حضور در عملیات‌های بین‌المللی انسان دوستانه باعث ایجاد دیپلماسی سلامت می‌شود که با این ابزار می‌توان با پروژه ایران حراسی مقابله کرد.

سال ۲۰۰۴ زلزله‌ای به بزرگی ۹/۱۵ ریشتر سواحل جزیره سوماترای اندونزی را به لرزه درآورد. نیروی دریایی آمریکا ناو بیمارستانی USNS Mercy را برای امدادرسانی به منطقه اعزام می‌کند و به بیش از ۹۵۰۰ نفر خدمات درمانی ارائه می‌دهد. حضور ناو مرسی در منطقه‌ای از جهان که بیشترین تمرکز مسلمانان جهان را دارد توانست تاثیر مثبت و شگفت‌انگیزی بر ذهنیت افکار عمومی مردم اندونزی نسبت به سیاست‌های کشور آمریکا بگذارد.

شکل ۳- ناو بیمارستانی مرسی

مطالعات یک مرکز تحقیقاتی نشان داد که پس از حضور آمریکا در منطقه و انجام عملیات بشردوستانه دیدگاه منفی مردم این کشور نسبت به آمریکا از ۷۲٪ در سال ۲۰۰۳ به ۳۶٪ درصد در سال ۲۰۰۵ کاهش یافت [۹]. واقع دولت آمریکا توانست با استفاده از قدرت دریایی و ایجاد بستر برای توسعه قدرت نرم، افکار ۶۵٪ از مردم اندونزی را نسبت به سیاست‌های خود مثبت کند و باب گفتگو برای سایر تعاملات را بگشاید.

جدول ۱- دلایل و توجیهات ساخت شناور درمانی

دلایل ساخت			
خدمات دهی داخلی	خدمات دهی به شهرها و روستاهای نوار ساحلی جنوب کشور	خدمات دهی به جزایر	خدمات دهی داخلی
خدمات دهی به سکوه‌های نفتی	کمک به کشورهای مشترک المنافع	ایجاد فرصت برای دیپلماسی سلامت	ایجاد فرصت برای دیپلماسی سلامت

۴- نتیجه گیری و جمع بندی

با استناد به بازدیدهای میدانی، گفتگو با مردم محلی و گزارش‌های متعددی که از سوی رسانه‌ها و خبرگزاری‌های رسمی در مورد کمبود امکانات بهداشتی و درمانی جنوب کشور منتشر می‌شود؛ مشخص می‌شود که امکانات موجود حتی در مواقع غیر بحرانی نیز توانایی برطرف کردن نیازهای مردم را ندارد چه رسد به اینکه این مناطق وارد فاز بحرانی شود. شاهد این ادعا مراجعه پرشمار ساکنان استان‌های ساحلی جنوب کشور به استان فارس برای دسترسی به پزشک متخصص و امکانات درمانی است. در زمان شیوع بیماری کرونا به دلیل نبود امکانات لازم بیماران از استان‌های بوشهر، بندرعباس، خوزستان و ... به استان فارس مراجعه کردند. در حادثه انفجار در گمرک بندرعباس بخش زیادی از مجروحین با هواپیما به استان فارس منتقل شدند. کشتی بیمارستانی می‌تواند در مواقع بحران مانند جنگ، زلزله، سیل یا همه‌گیری‌ها نقش مکمل برای زیرساخت‌های درمانی ایفا کرده و موجب تاب‌آوری نظام سلامت کشور شود. در مناطق دور افتاده و جزایر جنوبی، این شناور می‌تواند به ارتقاء عدالت درمانی، انسجام ملی و اعتماد عمومی کمک کند.

در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی، ایران می‌تواند با الگوبرداری از کشورهایی مانند آمریکا و چین، با ساخت شناور درمانی و حضور فعال در مأموریت‌های بشردوستانه، به ویژه در کشورهای اسلامی، آسیایی و آفریقایی موجب تقویت تصویر انسانی کشور، کاهش تنش‌های سیاسی و افزایش نفوذ فرهنگی شود.

با توجه به مطالب بیان شده و بررسی دلایل ساخت شناور درمانی برای کشور، ساخت بیمارستان دریایی اقدامی راهبردی و چند وجهی است که با توجه به شرایط جغرافیایی، و الزامات و نیازهای بهداشتی کشور، توجیه پذیر و ضروری است.

سرمایه گذاری علمی و صنعتی در این حوزه فواید فراوانی دارد. پاسخ‌گویی به نیازهای مناطق ساحلی و دور افتاده، پاسخ سریع به بحران‌ها و بلایای طبیعی، تقویت زیر ساخت‌های توسعه دریامحور، پیشگیری و کنترل بیماری‌ها در محیط‌های دریایی و ...

بیمارستان‌های دریایی نه تنها ابزاری برای ارتقای سلامت عمومی و نظامی هستند، بلکه نمادی از توانمندی صنعتی، پزشکی و راهبردی ایران در عرصه دریایی محسوب

می‌شوند. این پروژه‌ها باعث افزایش تاب‌آوری ملی، گسترش عدالت درمانی و تقویت حضور منطقه‌ای می‌شود و می‌تواند نقش مهمی در آینده و توسعه دریا محور کشور ایفا کند.

۵- مراجع

[۱] حیدرآنلو، اسماعیل، لطفیان، لیلا حبیبی، فاطمه، نوپخت، محمد، نیکنام سرابی، حجت، و رجایی، ناهید. (۱۴۰۰). مقایسه خصوصیات شناورهای امدادی موجود در کشور با توجه به شرایط اقلیمی خلیج فارس و تعیین ویژگی یهای شناورهای امدادی همپای رزم. علوم مراقبتی نظامی، ۸(۱) (مسلسل ۲۷)، ۸۲-۹۵.

[۲] طحانی، غلامرضا، ۱۳۸۸، کاربرد قدرت دریایی.

[۳] هداوند میرزایی، محراب، رجبی، آریتا. (۱۳۹۳). اهمیت ژئوپلیتیکی جزایر ایران در خلیج فارس (مطالعه موردی: جزیره فارسی)، 'فصلنامه علمی-پژوهشی اطلاعات جغرافیایی

[4] Hospital Ship Design for Public Health Services in in the Foremost, Outermost, and Remote (FOR) Areas in Indonesia (H N Abdillah)

[5] Edilberto M.Salenga, USAWC CLASS OF 2009, U.S Army War College, Carlisle Barracks.

[۶] هوائی، غلامرضا، ۱۳۹۳، ارزیابی ضوابط و الزامات شهرسازی در کشور با دیدگاه پدافند غیرعامل، اولین همایش ملی مهندسی سازه ایران، تهران

[۷] رشیدی، مرتضی و جهان تیغ، فرهاد، ۱۳۹۱، واکاوی تدابیر رهبری در خصوص اهمیت دریا، لزوم حضور در دریای آزاد و توسعه دریای محور، اولین همایش ملی توسعه سواحل مکران و اقتدار دریایی جمهوری اسلامی ایران.

[۸] ازغندی، علیرضا (۱۴۰۲) مسائل نظامی و استراتژیک معاصر. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها.

[9] Edilberto M.Salenga, USAWC CLASS OF 2009, U.S Army War College, Carlisle Barracks.